

פניני מאיר

**דרוש ומוסר על פרשת השבוע שנאמר ב'עונג שבת'
מפי הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א - מו"צ בירושית"ו, מו"ס 'דברי מאיר'**

**נמסר במסיבת חנוכה בישיבה הגדולה "חכמת שלמה" בית וגן ירושלים - בראשות ראשי ורבני
ישיבה שליט"א - אור ליום ד' כ"ז כסלו נר ג' דחנוכה תשפ"ו (294)**

שהזכיר כאן קודם מורנו המשגיח הגאון הרב פפר שליט"א שהבחור ישיבה אמור להיות ראשו תפוס רק בתורה, וכן כאן "מים" רומז לתורה, וכשהוא ריק ממים הרי שעל כורחו נכנסים בו דברים אחרים המשולים לנחשים ועקרבים, וכן להיפוך מי שממלא ראשו בדברים אחרים הרי שראשו מתרוקן מהתורה, וזכור לי תמיד מה שהיה אומר מרן הגר"מ אורי' זצוק"ל על הפסוק (משלי): "דרך חיים למעלה למשכיל למען סור משאול תחתיה", ופירש רבינו הגר"א זיע"א: "אם אין אתה עולה מעלה מעלה על כרחך אתה יורד מטה מטה", והיינו כנ"ל שאין דרך אמצע, ואם אין בו תורה ראשו מתמלא בנחשים ועקרבים, ונקרא ריק, וכנ"ל.

וכאן יש להוסיף עוד פשוט נפלא במימרה הנ"ל שהתחדש לי במוצ"ש האחרונה ב"כותל המערבי": ידוע מה שכתב רבינו הרמב"ם זיע"א (ריש הל' חנוכה) שהיא מצוה חביבה עד מאוד, ומבארים: היות והקב"ה הראה להם חביבות מיוחדת בזה שמצאו פך שמן טהור ויכלו להדליק בו את נרות המערכה, שלא היה זה עניין של פיקוח נפש, [ועוד שאמרו חז"ל טומאה חותרה בציבור ועי' בספר טעמא דקרא למרן הגר"ה קנייבסקי זצוק"ל שדן בזה ואכמ"ל] ובזה הראה להם הקב"ה חביבות יתירה ולכן גם לנו חביבה מצווה זו שיש בה חיבה יתירה וכנ"ל, וכן אצל יוסף הפסוק מתאר שמתי שקנו אותו הישמעאלים היה להם בשמים ולא נפט וכדו' כדרכם, והנה, מה אכפת ליוסף הצדיק אם יהיה להם נפט או בשמים, אלא שזה חיבה מיוחדת שמראה לו הקב"ה מן השמים, ונעשה כאומר לו: "בני היקר! גם כשאתה גולה אני אתך ודואג לך אפילו שיחיה לך ריח טוב!" וזה העניין של גם חנוכה, וכנ"ל.

ייתן ה' שנזכה לכל חברות ברוחניות ובגשמיות לכלל ולפרט, ולכל אורות החנוכה, ושנזכה תמיד להיות בבחינת: "דרך חיים למעלה למשכיל", וכנ"ל, אמן!

איתא בגמרא שבת (כ"א:): "אמר רב כהנא דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום נר של חנוכה שהניחה למעלה מכ' אמה פסולה כסוכה וכמבוי ואמר רב כהנא דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום מאי דכתיב והבור ריק אין בו מים ממשמע שנאמר והבור ריק איני יודע שאין בו מים אלא מה ת"ל אין בו מים מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו" (ועי' עוד בדיון זה בגמרא סוכה (ב'), ועוד).

וכתב רבינו הריטב"א (שם) שאין שני מימרות אלו קשורות זו לזו, אך כדרך שמצינו בש"ס כמה פעמים שמזכירים מימרה של אמורא אחד ובפרט אמורא נדיר כר' תנחום מביאים עוד מימרות שלו, [ועי' לדוגמה בגמרא סוכה (מ"ה:)] (מימרות של ר' ירמיה בשם הרשב"י זיע"א זה אחר זה, וכן כמה רבים).

וידוע מה שהביא רבינו התורה תמימה (בפסוק הנ"ל "והבור ריק") שלכאורה קשה: איך חשב ראובן להצילו ע"י שורקו לבור, הרי יש שם נחשים ועקרבים? וביאר עפ"י המשנה תמיד שהשלכה היא למעלה מכ' אמה, והיות והיה הבור למעלה מכ' אמה ו"לא שלטא ביה עינא", ממילא לא ראה את הנחשים והעקרבים, וממילא זה ראייה שאי אפשר להדליק נר של חנוכה למעלה מכ' אמה שהרי לא שולטת בזה העין וחסר פרסום הנס, וממילא קשורות המימרות זו לזו.

עוד אמר לי הגאון ר' אביעזר שפירא שליט"א משגיח ישיבת "קול תורה" לצעירים עוד פשוט נפלא לזה: לכאורה קשה: מה הפשט חבור ריק? הרי הוא לא ריק כי יש בו נחשים ועקרבים? התשובה היא: בור נועד להחזיק מים, וכשאנו ממלא את היעוד שלו אף שיש בו משהו אחר הוא נקרא ריק! וכן בחנוכה נר של חנוכה נועד לפרסם את הנס, וכשלא רואים אותו כי הוא למעלה מכ' אמה, הוא לא נקרא נר למרות שיש בו שמן ופתילה, וכן בנמשל של זה כמו

הגיליון נדב ע"י יד ידונו היקר ר' אברהם לוי שוחי' לעיני אביו אסלן יהודה בן מלכה ואברהם דל, אמו רבינה בת רוחמה ומנשה ע"ה, אחיו יצחק בן רבינה דל, אחותו מלכה בת רבינה ע"ה, אחותו אסתר בת רבינה ע"ה, אחיו יונתן לוי דל בן רות ורפאל שוחי', ת.נ.צ.ב.ה. הגיליון נדב ע"י יד ידונו היקר ר' שמואל שמחה וורנה שוחי' וב"ב להצלחתו. הגיליון נדב ע"י קהילת קודש מעיר האבות באר שבע להצלחתם ולדיוותי בניהם. הגיליון נדב ע"י יד ידונו היקר ר' שמחה גבראל גולדמן שוחי' לעיני אמו העניא מלכה בת ר' שלמה לייב, ת.נ.צ.ב.ה.